

Roel Janssen

Alles verloren

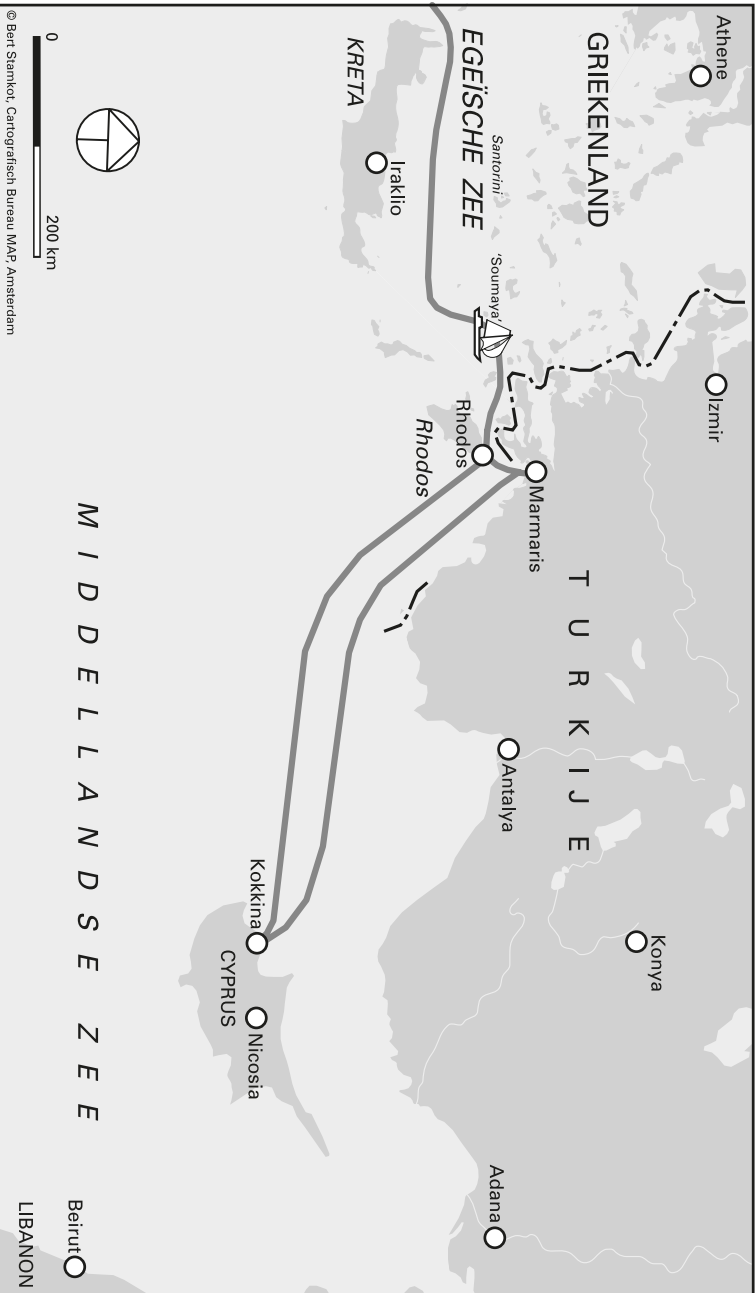
2017
AMSTERDAM

‘Wat kapot moet worden gemaakt is het businessmodel van extreem-rechts in Europa.’

– Arnon Grunberg, ‘Voetnoot’, 9 maart 2016

‘As we all know from the Roman Empire, big empires go down if their borders are not well protected.’

– Mark Rutte, 26 november 2015

Deel I

Blue Belle

De dageraad kondigt zich aan alsof een onzichtbare hand bezig is de hemel met strepen waterverf te kleuren. Nog maar enkele uren geleden verdween de zon aan de westelijke horizon, dadelijk komt ze in het oosten weer tevoorschijn. Tussen de wolkenflarden verschijnt een gloeiende stip die aarzelend groter wordt en in een oogwenk explodeert tot een spektakel van kleur en energie. De aarde draait, de zon brengt licht, leven, hoop en warmte. De nieuwe dag.

Gefascineerd door het kleurenpalet aan de horizon staat Tessa Insinger bij het stuurwiel van haar zeiljacht *Blue Belle*. De boot klieft door het donkere water van de Middellandse Zee. Dunne schuimkoppen staan op de golven. Zo nu en dan slaat er een golf over het voordek en rolt over het gangboord naar achteren. Voor de veiligheid houdt Tessa zich vast aan haar *lifeline*, terwijl ze kijkt naar de magische kleurschakeringen aan de kim. Indigo, violet, lila, rood en oranje. Het ochtendgloren verjaagt de laatste resten van de duisternis, de morgenster vervaagt, tussen hemel en aarde tekent zich een iele streep af.

Tessa snuift de zilte lucht op. Ze werpt een blik om zich heen. De *Blue Belle* is omringd door water, er is geen land en geen ander schip te bekennen. De natuurkrachten van water, lucht en wind. Ze is ermee vertrouwd, ze voelt zich één met de elementen. De zee is onverschillig en onberekenbaar, een oneindig avontuur. Daarom, mijmert ze, is ze verslingerd aan lange zeiltochten op zee.

Ze kijkt op haar horloge. Het is tijd om Mortimer wakker te

maken. Dadelijk neemt hij de wacht van haar over, zelf gaat ze slapen. Vier uur op, vier uur af, zo is de routine aan boord. Ook al is ze ermee vertrouwd, ze begint de effecten van de doorwaakte nachten en het onregelmatige ritme aan boord te voelen. Haar lijf is stram, ze is geen twintig meer. Ze verlangt naar een warme douche, schone kleren en een nacht onafgebroken slapen. Dat rusteloze verlangen naar de veilige haven hoort net zo bij zeilen als de onweerstaanbare hunkering naar de zee.

De afgelopen dagen zat het weer niet mee. Tijdens de oversteek was de *meltemi* opgestoken, de stormachtige noordwestelijke wind die berucht is in het oostelijke Middellandse Zeegebied. Het schip maakte geluiden alsof er een jankende kanarie in het vooronder zat, het kraakte en kreunde als een oude eik, maar ze had zich geen moment zorgen gemaakt: de Blue Belle kan stormen trotseren. Wel was ze gedwongen geweest om de koers te verleggen en daardoor is het schip behoorlijk van zijn route afgeweken.

Ruim een week eerder is Tessa vertrokken uit de jachthaven van Gibraltar. Daar was Mortimer Davies aan boord gestapt als bemanningslid. Mortimer is een Britse fotograaf met wie ze al eens eerder een zeiltocht heeft gemaakt. Hij wil een fotoreportage maken van het vluchtelingendrama aan de grenzen van Europa. Van Gibraltar zijn ze langs de eilandjes Pantelleria en Lampedusa tussen Libië en Sicilië gevaren naar Malta. Vandaar hebben ze koers gezet naar de Griekse eilanden voor de kust van Turkije, waar de Europese Unie en de buitenwereld die de massa's vluchtelingen uitstoot, elkaar nagenoeg raken. Daartussen ligt een smalle strook zee. Met een stevige rubberboot valt die bij gunstig weer in een uurtje over te steken. Het menselijke drama dat zich daar afspeelt wil Mortimer in beeld brengen. Het had hem geen moeite gekost om Tessa over te halen met hem daarnaartoe te zeilen.

‘Mort?’

Tessa staat bij de kooi in het vooronder. De kleine ruimte is een onbeschrijfelijke bende van kleren, spullen, boeken, snoertjes en apparatuur. Daartussen ligt Mortimer te slapen.

‘Het wordt een stralende dag.’

De fotograaf draait zich kreunend om.

‘Jouw beurt.’

‘Je haalt me uit een diepe droom. Ik lag op een strand...’

‘Dat zal wel. Wakker worden.’

‘Awrr. Oké, geef me vijf minuten.’

Mortimer worstelt zijn lijf uit de slaapzak. Tessa kijkt geamuseerd naar hem, draait zich om en loopt naar de pantry, het keukentje van het schip. ‘Ik maak een pot thee voor je,’ roept ze.

Tien minuten later bestudeert Mortimer met een mok thee in zijn hand de nautische kaart op het beeldscherm van de boordcomputer. Tessa legt uit wat er tijdens haar wacht gebeurd is. De wind is gedraaid, ze heeft de koers aangepast. De Blue Belle vaart in een rechte lijn af op de westkust van Rhodos.

Mortimer mompelt instemmend. ‘Nog wat bijzonders gezien, schipper? Smokkelboten met vluchtelingen?’

Tessa schudt haar hoofd.

‘De Libische route ligt achter ons en de Turkse route voor ons. Maar ik heb genoten van een glorieuze zonsopgang. En nu ga ik een paar uur plat, want ik val om van de slaap.’

Tessa trekt haar life jacket uit, werkt zich uit haar zeiljack, maakt haar bootschoenen los en laat zich op het bed in het achteronder vallen. Mortimer scharrelt nog wat rond in de kajuit, checkt op de navigatiecomputer de positie, koers en snelheid van de boot. Met een tweede kop thee klimt hij het trapje op naar buiten. Vanuit de kuip blikt hij om zich heen, zonnebril op. In een automatisme klikt hij zijn lifeline vast. De Blue Belle klieft door het water. Omhoog, omlaag, omhoog, omlaag, in een gestage cadans die zo nu en dan wordt onderbroken door een

roller tegen de boeg. De zeilen staan goed, de wind is afgenomen en de zon straalt aan de hemel.

Tessa nestelt zich in haar kooi. Even ziet ze het beeld voor zich van Mortimer die uit zijn slaapzak kruipt. Het zal zijn omdat ze in Griekse wateren varen dat hij haar deed denken aan Odysseus die uit de branding op het strand van een eilandje stapt. Ze herinnert zich de eerste keer dat ze hem ontmoette. Ze deed toen nog haar zeilcharters in de Cariben. Op een middag was een man met een zonverbrand gezicht en door zout gebleekt haar op de steiger naar haar toegekomen. Hij vertelde dat hij een zeilboot met een ervaren schipper zocht om een fotoreportage te maken over financiële witwassers, de hedendaagse piraten van de Cariben. Verrast had ze de uitdaging aanvaard. Samen hadden ze een tocht van een maand gemaakt. De reportage had een indrukwekkende serie foto's van louche types in tropische belastingparadijzen opgeleverd. Tessa had teksten bij de foto's geschreven.

Mortimer was niet alleen een voortreffelijke fotograaf, met de nodige ervaring in conflictgebieden, hij bleek ook een kundige zeiler. En hij drong zich niet aan haar op. Vanaf hun eerste ontmoeting koesterde Tessa een vermoeden over zijn seksuele geaardheid en voordat ze hem ernaar had gevraagd vertrouwde hij haar toe dat hij viel op mannen. Dat kwam haar eigenlijk wel uit, na alles wat ze in de tijd daarvoor had meegemaakt. Ze is niet verliefd op hem, maar het bevalt haar om een aantrekkelijke scheepsmaat aan boord te hebben.

Met die herinnering laat ze zich door de deining van de boot meevoeren en zakt ze weg in een oppervlakkige slaap.

Tessa wordt wakker van het klapperen van de zeilen. Ze voelt dat de boot van koers verandert, want ze rolt van de ene kant van haar kooi naar de andere. Vreemd. Is de wind gedraaid of

is Mortimer overstag gegaan waardoor de boot over de andere boeg vaart? Moet hij voor een ander schip uitwijken? Meteen is ze alert en ze klautert uit haar bed. Terwijl ze zich haastig in een sweatshirt en een broek werkt en naar haar schoenen zoekt, hoort ze de geruststellende stem van Mortimer: ‘Niets bijzonders, maar kom even aan dek, Tess!’

‘*Coming*. Wat is er aan de hand?’

‘Kijk eens.’

Met één oog checkt Tess haar horloge. Ze heeft anderhalf uur geslapen. Te kort, maar nu ze toch wakker is hoopt ze dat Mortimer een stevige pot koffie heeft gezet. Ze steekt haar hoofd uit de kajuit. Het weer is verder opgeknapt, de schuimkragen op de golven zijn nagenoeg verdwenen. Het zeil, dat over bakboord stond, staat aan stuurboord. Mortimer heeft de verrekijker in zijn hand. Hij raadt haar gedachten.

‘Ik zag iets, maar ik kan niet onderscheiden wat het is. Daarom ben ik overstag gegaan om er dichterbij te komen.’

‘Een school dolfijnen?’

Mortimer schudt zijn hoofd. ‘Daar,’ wijst hij. ‘Op elf uur.’

Tessa neemt de verrekijker van hem over en speurt in de richting die hij aangeeft, schuin voor de boot aan de bakboordkant. ‘Je hebt gelijk,’ zegt ze. ‘Daar drijft iets.’

‘Een container die van een vrachtschip is geslagen?’

‘Het lijkt eerder een vlot of zoiets.’

‘Stuur jij erop af? Dan pak ik mijn camera.’

‘Heb je al koffie gezet?’

‘*Ay, skipper*.’

Ze gaan allebei terug in de kajuit. Mortimer loopt naar het vooronder; Tessa schenkt een mok koffie in en gaat aan de navigatietafel zitten om de positie van de Blue Belle op de zeekaart te zetten.

‘Hoever zijn we van Rhodos af?’ vraagt Mortimer, terug met de camera in zijn hand.

‘Iets van zeventig mijl.’

‘Als het een vluchtelingenboot is, dan is die behoorlijk afgedwaald.’

‘Misschien omgeslagen en weggedreven. We zullen het gauw genoeg weten. Kom mee!’ Tessa zet een pet op, gespt haar life jacket om en stapt weer naar buiten.

Ondertussen is de Blue Belle dichter bij het drijvende ding gekomen en nu is duidelijk te zien dat het een rubberboot is.

‘Wat doen we?’ vraagt Mortimer. Hij maakt een paar afstandsfoto’s.

‘Ik stel voor dat we het grootzeil strijken en de genua een stuk inrollen om de snelheid uit de boot te halen. Dan maken we een rondje om die rubberboot en als er niets bijzonders valt te zien vervolgen we onze route. Oké? Vanavond wil ik aan de steiger in de haven van Rhodos liggen. Ik heb behoefte aan een goed glas wijn en een nacht ononderbroken slapen.’

Mortimer glimlacht. Hij heeft bewondering voor Tessa als schipper. Ze is een ervaren zeiler. Een vrouw die een situatie accepteert zoals die is en zich een oordeel vormt op basis van wat ze waarneemt. Nuchter, avontuurlijk en niet gauw bang. Monter en alert, met een indrukwekkend lijf voor een vrouw van begin veertig. Hij kan zich voorstellen dat hij een relatie met haar zou beginnen als hij niet op mannen maar op vrouwen zou vallen.

Geroutineerd passen ze samen de zeilvoering aan. Zonder veel woorden weten ze van elkaar wat ze moeten doen. Samen laten ze het grootzeil zakken, Mortimer rolt de genua een eind in, Tessa start de motor en neemt het stuurwiel over van de stuurautomaat. Langzaam naderen ze de rubberboot. Het is een grijs geval van hooguit vijf meter lang. Het ding ziet er triest en verlaten uit. De buitenboordmotor is verdwenen. Achter het bootje dobbert een zwarte autoband.

‘Ik vaar er een keer omheen,’ roept Tessa. Ze geeft een zwenk

aan het stuurwiel. Geleund tegen de verstaging staat Mortimer op het gangboord, camera in de aanslag.

‘Ga nog wat dichterbij,’ maant Mortimer haar. ‘Ik geloof dat er iets in het bootje ligt.’

Met de lier rolt Tessa de genua helemaal in en ze zet de motor zacht. Behoedzaam stuurt ze naar de haveloze rubberboot.

‘Godsamme!’ Zonder zijn evenwicht te verliezen buigt Mortimer zich zo ver mogelijk voorover. Hij schiet een serie foto’s.

Tessa ziet het nu ook. In een laagje zeewater dat heen en weer klotst op de bodem van het rubberbootje ligt een bundeltje kleren. Met twee benen, twee armen en een hoofd met zwart haar.

Onwillekeurig kijkt Tessa omhoog naar de onbarmhartig brandende zon. Licht, leven, hoop en warmte. Een nieuwe dag.

Het hoopje kleren is een jonge vrouw. Een meisje. Wazig kijkt ze de twee reddende engelen aan die uit de hemel boven haar zijn verschenen en haar sprakeloos aanstaren. Ze leeft. Ze beweegt, probeert zich op te richten, maar de rubberboot wiebelt verwaarloosbaar en ze laat zich in de smurrie van kots en zeewater op de bodem zakken. Terwijl Mortimer met de pikhaak probeert het bootje langs de achterkant van de Blue Belle te verhalen, gebaart Tessa het meisje stil te blijven liggen.

Zelfs bij een vlakke zee zou het lastig zijn om uit een onstabiele rubberboot over te stappen op het zeiljacht. Nu staat er een deining en bewegen de Blue Belle en het bootje aldoor van elkaar af en naar elkaar toe. Het kost Tessa en Mortimer dan ook de grootste moeite om het meisje aan boord te krijgen. Ze is te zwak om zelf mee te helpen. Tessa balanceert op het smalle zwemplatform achter op de boot; Mortimer staat wijdbeens op het achterdek. Uiteindelijk hijst hij het meisje met een lijn om haar middel geslagen min of meer omhoog, zodat Tessa erin slaagt een arm om het weerloze kind te slaan en haar aan boord te trekken.

Uitgeput ligt het meisje op de houten bank in de kuip van de Blue Belle. Ze rilt over haar hele lijf. Haar kleren en gymschoenen zijn doorweekt. Ze heeft een donkerblauwe nylon trainingsbroek aan, een groezelige trui met de opdruk van *Vaiana* en een reddingsvest dat als een slappe doek om haar schouders hangt. Het meisje probeert iets te zeggen, maar er komen geen woorden uit haar mond. Ze brengt niet meer op dan wat zwakke

gebaren met haar handen. Verdwaasd staart ze in het niets. Ze heeft zwart haar dat door het zeezout in stugge slierten hangt, en groene ogen.

De reddingsoperatie is geslaagd, maar er moet snel meer gebeuren. Tessa neemt de leiding op zich. Ze weet zich verantwoordelijk voor het schip, de bemanning en de drenkeling aan boord. Ze geeft Mortimer opdracht de rubberboot te lossen en verder te varen op de motor. Later kunnen ze de zeilen weer hissen, eerst moet het meisje verzorgd worden.

De Blue Belle hervat haar oorspronkelijke koers. Als een stille getuige blijft de grijze rubberboot eenzaam dobberend achter. Mortimer kijkt hem na. Na korte tijd verdwijnt het bootje uit zicht in de deinende watermassa. Zo snel verlies je een drenkeling uit het oog, beseft hij. Hij verbaast zich erover dat hij het bootje van een afstand gespot heeft. Toeval? Geluk? Voorzienigheid? God mag het weten. Hoelang geleden was dat? Een half uur, een uur? Hij is zijn gevoel voor tijd en ruimte kwijt.

In de kajuit helpt Tessa het meisje uit haar smerige kleren. Het kind rilt als een riet. Tessa brengt haar naar het smalle badkamerkje waar ze haar met een washandje voorzichtig afspoelt. Warmte, houdt ze zichzelf voor, een drenkeling heeft warmte nodig. Uit een boordkastje pakt ze de flinterdunne reddingsdekken van isolatiefolie. Ze had gehoopt dat ze die nooit zou moeten gebruiken, nu voelt ze schipperstrots dat ze de overlevingspullen aan boord op orde heeft. Met de zilverkleurige kant naar binnen pakt ze het meisje in om haar lichaamswarmte vast te houden. Daarna wikkelt ze haar in een grote handdoek en slaat een opengeritste slaapzak om haar heen. Ze zet een verse pot thee. Uit het voorraadkastje haalt ze een pak chocoladekoekjes en energierepen. Snel grist ze wat kleren van zichzelf bij elkaar. Ondergoed. T-shirt. Legging. Broek. Sokken. Gympen. Fleece. Trui. Het meisje is een paar maten kleiner dan Tessa, maar hiermee kan ze zich voorlopig behelpen.

Met een mengeling van ongeloof en dankbaarheid kijkt het meisje Tessa aan. De warme mok thee koestert ze in haar verkleumde handen. Om haar hals draagt ze een goudkleurig ket-tinkje met een knoop.

‘Do you understand English?’ vraagt Tessa, terwijl ze over de schouders en rug van het meisje wrijft om de bloedsomloop te stimuleren. Het meisje knikt aarzelend. Geleidelijk lijkt het leven terug te stromen in haar lijf.

‘What’s your name?’

‘Soumaya.’

‘Mooie naam.’

Het meisje glimlacht ontredderd. Zachtjes begint ze te huilen. Tessa gaat naast haar zitten, slaat haar armen om haar heen, drukt haar tegen zich aan om geborgenheid te bieden. ‘Soumaya,’ fluistert Tessa. ‘Je bent veilig.’

Tessa heeft Soumaya in haar kooi te slapen gelegd. Daarna heeft ze samen met Mortimer de zeilen gehesen. De motor is uitgezet, de Blue Belle koerst met een snelheid van ruim zes knopen af op Rhodos. Nog vijftig mijl te gaan, minder dan tien uur varen. Het is te merken dat ze dichterbij land komen. Er verschijnen zwartkopmeeuwen die de Blue Belle krijsend begeleiden, twee vissersbootjes maken op afstand hun trek en aan de horizon passeert een vrachtschip.

‘Moeten we de Griekse kustwacht oproepen?’ vraagt Mortimer.

‘Kunnen we doen, maar ik denk niet dat het zin heeft. Ze komen haar niet van boord halen, want het meisje verkeert niet in levensgevaar.’

‘Wat heeft dat kind een geluk gehad.’

‘Dankzij jouw scherpe blik, Mort. Jij hebt haar leven gered.’

‘Samen. Hoe jij haar uit dat wankele bootje wist te tillen was ongelooflijk. Met het risico dat je zelf in het water zou kieperen. Ik weet niet wat ik dan had moeten doen.’

Tessa knikt afwezig. Haar gedachten verwaaien naar elders.

‘Heb je zo iets eerder meegemaakt? Een man-overboord situatie?’

Ze knikt opnieuw, zwijgend. Ze houdt iets verborgen, beseft Mortimer.

‘Die smaragdgroene ogen...’ vervolgt hij om de stilte te doorbreken. ‘Het is bizar om te zeggen, maar onze drenkeling is extreem fotogeniek. Ik heb de complete reddingsactie gedocumenteerd. Als we vannacht in het haventje zijn zal ik de beste foto’s selecteren. Dan zet ik ze morgenochtend meteen op mijn website. Ik hoop dat ze ons kan vertellen wat er gebeurd is, dan kun jij er een tekstje bij maken.’

‘Dat lijkt me duidelijk. Ze zat in een vluchtelingenboot die in het slechte weer is gekapseisd.’

‘Zo ver uit de kust! Hoe kwam dat ding hier terecht?’

‘Waarschijnlijk meegevoerd door de stroming of de harde wind van de afgelopen dagen. Hoe dan ook, kennelijk is zij erin geslaagd om in de boot te blijven. Hopelijk kan ze dat vertellen als ze straks wakker is. Alle andere vluchtelingen zullen wel verdronken zijn.’

‘Slachtoffers van de wanhoop.’

In de loop van de middag komt Soumaya tevoorschijn in een ruime trui en te wijde broek van Tessa. Haar eigen kleren heeft Tessa in een vuilniszak gestopt. Onwennig komt het meisje buiten op de kuipbank zitten. Ze knippert met haar ogen tegen het licht. Tessa pakt een zonnebril en een pet voor haar en schuift een kussen naar haar toe. Wezenloos staart Soumaya over de re-

ling naar het azuurblauwe water van de Middellandse Zee. Daar was haar einde geweest. Tessa ziet een huivering door haar heen trekken.

De zon verwarmt Soumaya's lijf en brengt haar energie terug. Haar gezicht dat grauw was van ontbering, begint kleur te krijgen, haar lijf is niet langer verkleumd van de kou. Het gevoel keert terug in haar voeten en er verschijnt een zwakke glimlach op haar gezicht. Mortimer maakt van het late middaglicht gebruik om nog een serie foto's van haar te maken. Vluchtelingenmeisje met de groene ogen.

Afwisselend stellen Mortimer en Tessa vragen aan Soumaya, die ze haperend beantwoordt. Ze zoekt naar woorden en laat stiltes vallen. Als Mortimer haar complimenteert met haar Engels zegt ze dat ze dat geleerd heeft op school en van chatten op internet. Ze herhaalt dat ze Soumaya heet en dat haar naam 'de verhevene' betekent. Ze is zeventien jaar, afkomstig uit Aleppo in het noorden van Syrië en ze heeft een broertje. Ze verbergt haar gezicht in haar handen en huilt. Daarna vertelt ze dat ze met een groep vluchtelingen is vertrokken uit een plaats aan de Turkse kust. Nee, de naam van de plek weet ze zich niet te herinneren en ook niet hoelang geleden het was. 'Thank you,' herhaalt ze voortdurend en opnieuw barst ze in tranen uit.

Tessa probeert haar gerust te stellen. 'Je bent veilig,' zegt ze, 'je bent gered.' Uit het keukentje haalt ze een flesje water, een banaan en nog wat energierepen. Veel drinken, spoort ze Soumaya aan. Mechanisch zet het meisje het flesje aan haar mond.

'Kun je vertellen wat er is gebeurd?' vraagt Tessa voorzichtig.

Soumaya knikt aarzelend. Langzaam lijken haar herinneringen terug te komen. Fragmentarisch kan ze zich de gebeurtenissen voor de geest halen. 'Marmoris,' zegt ze onverwacht.

'Marmoris?'

Plotseling begint Soumaya te praten. 'Ja. We waren in Marmoris. Of nee, Marmaris. Mijn vader en moeder, mijn broertje en

ik. Daar wachtten we op een smokkelboot die ons zou overzetten. We stonden op een lijst, maar ons vertrek werd steeds uitgesteld. Ik weet niet meer hoelang. We wachtten en wachtten, het geld van mijn vader raakte op. Toen zei de Advocaat tegen mijn vader dat mijn broertje en ik eerst moesten gaan. De Lamme zou het regelen.’

‘De Advocaat en de Lamme?’ vraagt Tessa.

Weer knikt Soumaya. ‘Zo noemden we hen.’

Mortimer loopt naar binnen. ‘Jij ook?’ roept hij naar Tessa door de opening van het luik. Hij houdt een flesje *Cisk* omhoog, bier dat hij op Malta heeft ingeslagen. Tessa schudt haar hoofd. Niet nu. Niet met het kwetsbare meisje naast haar dat nog in shock is.

‘Die “Lamme”, was hij mee op de boot?’ vraagt Tessa.

Soumaya schudt haar hoofd. ‘Hij wees iemand aan met zijn kruk en zei dat die de boot ging sturen. Zelf bleef hij achter op het strand.’

‘En toen?’ vraagt Tessa.

Soumaya zwijgt. Opnieuw barst ze in huilen uit. Ze heeft geen woorden tot haar beschikking om te beschrijven wat ze heeft meegemaakt.

‘Hoeveel mensen zaten er in de boot?’ vraagt Mortimer.

‘Veel. Heel veel. Twintig. Of nee, meer. Ik weet het niet. Het was vol, overvol. We moesten allemaal zitten, met opgetrokken knieën. We konden ons niet bewegen.’

‘Krankzinnig,’ zegt Mortimer verontwaardigd. ‘Dit is moord met voorbedachten rade. Zo’n dinghy van vijf meter is bestemd voor hooguit zes personen. En zelfs op een kalme zee moet je uitkijken dat die niet omkiepert. Misdadig om zoveel mensen in zo’n opblaasboot de zee op te sturen. *Bloody criminals*, die mensensmokkelaars. Ze verdienen de doodstraf.’

‘Was de zee kalm toen jullie vertrokken?’ vraagt Tessa.

Soumaya knikt.

‘Waar gingen jullie naartoe?’

‘Naar Europa.’

‘Een Grieks eiland?’

‘Ja, zo iets had de Lamme gezegd. Het was in orde, zei hij. Veilig. Een goede boot. We zijn gewoon gegaan.’

‘Wie kwamen er met jou mee? Je broertje en je ouders?’

Soumaya schudt haar hoofd. ‘Alleen mijn broertje,’ brengt ze met verstikte stem uit.

‘Zijn je vader en moeder achtergebleven?’

Ze knikt, nauwelijks zichtbaar.

‘En toen?’ vraagt Mortimer.

Soumaya droogt haar tranen en haalt haar schouders op.

‘Het weer sloeg om,’ hervat ze haar verhaal. ‘Golven, wind, het was angstaanjagend. Iedereen in de boot raakte in paniek. De mensen gilden en begonnen te bidden. Er viel iemand in het water, maar we gingen door. De golven werden hoger, er sloeg water in de boot. Ik hield Farid tegen me aan gedrukt. Hij was zo bang. Ik was ook bang, maar ik wilde het hem niet laten merken.’

‘Je bent dapper,’ zegt Tessa meelevend.

Soumaya schudt mistroostig haar hoofd.

‘Weet je hoelang je op zee bent geweest?’ vraagt Mortimer.

‘Nee.’

‘Een paar dagen?’

Ze knikt weer. ‘En toen sloeg de boot om.’

Soumaya schokt met haar lichaam en begint opnieuw te huilen. Tessa trekt haar naar zich toe en probeert haar te troosten. Ze geeft haar het flesje water om te drinken.

Na een paar slokken herstelt Soumaya zich. Dan vertelt ze met gebroken stem, alsof ze het drama herbeleeft: ‘Het was nacht. De boot zwiepte alle kanten op. Ik geloof dat de motor was uitgevallen. Het gegil van de vrouwen, de paniek, het was vreselijk. Ik probeerde kalm te blijven, maar ik was zo moe, ik zakte weg.’